

Τα σπασμένα νήματα του Νίνο

Ο Νίκος ήταν εννέα χρόνων και είχε μια εντυπωσιακή συλλογή από τέλεια ξυσμένα μολύβια. Τακτοποιούσε τα τετράδιά του με ακρίβεια χιλιοστού, δεν τολμούσε ποτέ να γράψει χωρίς χάρακα και περνούσε ώρες επιλέγοντας τη σωστή λέξη πριν καν αρχίσει να γράφει. Δεν άντεχε τις διαγραφές, τις σκισμένες σελίδες ή ακόμα και ένα ξεχασμένο κόμμα. Για αυτόν, κάθε λεπτομέρεια μετρούσε.

Αλλά αυτό που πραγματικά ένιωθε ο Νίκος ήταν ένας κόμπος στο στομάχι του. Ένας κόμπος που σφίγγονταν κάθε φορά που ο δάσκαλος έγραφε μια άσκηση στον πίνακα. Κάθε φορά που κάποιος του έλεγε: «Δοκίμασε». Γιατί για τον Νίκο, το να δοκιμάσει σήμαινε να ρισκάρει να κάνει λάθος. Και το να κάνει λάθος ήταν σαν να έσπαζε κάτι αόρατο και πολύτιμο μέσα του. Ένα μικρό νήμα, πολύ λεπτό, που ένωνε την καρδιά του με την αυτοπεποίθησή του.

«Κι αν δεν τα καταφέρω; Κι αν είναι λάθος; Κι αν το δουν όλοι; Κι αν με κοροϊδέψουν;», σκεφτόταν, συχνά χωρίς να τολμά να σηκώσει το χέρι του. Ακόμα και όταν ήξερε την απάντηση, πάγωνε.

Σιγά-σιγά, ο Νίκος σταμάτησε να προσπαθεί. Προτιμούσε να παραδώσει ένα λευκό φύλλο χαρτί παρά να κάνει κάποιο λάθος. Χαμογελούσε όταν οι άλλοι του έλεγαν «Είσαι πολύ διακριτικός», αλλά βαθιά μέσα του ένιωθε παγιδευμένος από έναν φόβο που δεν καταλάβαινε. Αυτός ο φόβος του έλεγε ότι αν αποτύγχανε, τότε θα ήταν άχρηστος. Και ότι θα ήταν καλύτερα να μην ξεκινήσει καθόλου.

Οι φίλοι του νόμιζαν ότι ήταν απλώς ντροπαλός. Οι γονείς του νόμιζαν ότι ήταν μελετηρός. Η αλήθεια είναι ότι ο Νίκος φοβόταν ότι δεν θα ήταν ικανός για τη δουλειά. Ένας φόβος που τον βασάνιζε σιωπηλά, ακόμα και όταν είχε την απάντηση.

Και αυτός ο φόβος δε σταματούσε στην πόρτα της τάξης. Τον ακολουθούσε στο πάρκο, στο σπίτι και στα σπίτια των ξαδέρφων του. Όταν ανέβαινε στο ποδήλατό του, δίσταζε, φοβούμενος ότι θα πέσει. Έκανε ποδήλατο μόνο στο πεζοδρόμιο, αργά, χωρίς να αφήνει ποτέ το τιμόνι. Όταν ο πατέρας του προσφέρθηκε να τον βοηθήσει να φτιάξει ένα δεντρόσπιτο, αρνήθηκε, φοβούμενος ότι δεν θα το έκανε σωστά ή ότι θα το κάρφωνε λάθος. Είπε ότι προτιμούσε να διαβάζει, αλλά αυτό δεν ήταν αλήθεια: απλά φοβόταν ότι δε θα μπορούσε να το κάνει. Ακόμα και όταν έπρεπε να διαλέξει στολή για το καρναβάλι, έκανε κύκλους, φοβούμενος ότι οι άλλοι θα τον κοροΐδευαν. Συχνά κατέληγε να μη φοράει τίποτα αποκριάτικο.

Ήταν σαν κάθε πτυχή της ζωής του να είχε σταδιακά μπλεχτεί στο ίδιο εύθραυστο νήμα. Ένα νήμα που τον εμπόδιζε να δοκιμάσει, να εξερευνήσει, να ονειρευτεί φωναχτά. Παρέμεινε σοφός, ήρεμος, αόρατος. Αλλά μέσα του, η καρδιά του φώναζε να δοκιμάσει.

Ένα βράδυ, όταν ο Νίκος προσποιούνταν ότι κοιμόταν, είδε ένα παράξενο φως να χορεύει στο ταβάνι του υπνοδωματίου του. Ήταν ένα χρυσό νήμα που κατέβαινε από τον ουρανό, εύκαμπτο σαν κλαδάκι και λαμπερό σαν φεγγαρόφωτο. Στριφογύριζε στον αέρα σαν μαγική κορδέλα, ρίχνοντας μικρές σπίθες στους τοίχους.

Και κρεμασμένο από εκείνο το νήμα ήταν... κάποιος. Ένα είδος ζώου, μισό αλεπού, μισό σύννεφο, με σκανδαλιάρικα μάτια και ένα παλτό ραμμένο με πολύχρωμα κουμπιά. Είχε ένα λεπτό ρύγχος, μια απαλή φωνή και οι κινήσεις του θύμιζαν μια μπάλα από νήμα που ξετυλίγεται αργά. Φαινόταν νέο και γέρικο ταυτόχρονα, σαν ένα χαριτωμένο παιχνίδι που θα αγαπούσες με την πρώτη ματιά.

«Καλησπέρα, Νίκο», είπε το πλάσμα. «Είμαι ο Φίλιππος, ο υφαντής των λαθών».

«Ο υφαντής των λαθών;», επανέλαβε ο Νίκος με δυσπιστία, τρίβοντας τα μάτια του.

«Ναι. Βοηθάω τα παιδιά να επιδιορθώσουν ό,τι νομίζουν ότι έχουν καταστρέψει. Και νομίζω ότι έχεις αφήσει πάρα πολλά σπασμένα νήματα στο κεφάλι σου, έτσι δεν είναι;»

Ο Νίκος κάθισε στο κρεβάτι. Ήταν αλήθεια. Ένιωσε τον κόμπο στο στομάχι του να σφίγγει λίγο περισσότερο. Έσκυψε το κεφάλι.

«Μα... δεν ξέρω πώς να το κάνω», μουρμούρισε.

«Τότε ακολούθησέ με», είπε ο Φίλιππος, τεντώνοντας το χέρι του, «θα σου δείξω πώς να επιδιορθώνεις αόρατα νήματα».

Χωρίς να καταλαβαίνει πραγματικά πώς, ο Νίκος άρπαξε το χρυσό νήμα.

Ένιωσε ένα απαλό ρεύμα να διαπερνά τα δάχτυλά του, σαν μια ανακουφιστική ζεστασιά.

Ο Νίκος και ο Φίλιππος ανέβηκαν στο χρυσό νήμα. Μετά από λίγα λεπτά, προσγειώθηκαν σε ένα εκπληκτικό μέρος: ένα τοπίο φτιαγμένο εξ ολοκλήρου από ύφασμα, σαν να είχε πλεχτεί από ένα γιγάντιο χέρι. Τα δέντρα είχαν φύλλα από φελτ, τα ποτάμια έρεαν σε λαμπερά μπλε νήματα και ο ουρανός φαινόταν να είναι ραμμένος με βαμβακερά σύννεφα.

«Καλώς ήρθατε στο Βασίλειο των Προσπαθειών», ανακοίνωσε ο Φίλιππος με ένα χαμόγελο. «Εδώ, κανείς δε γελάει με όσους προσπαθούν. Αντίθετα, γιορτάζουμε κάθε προσπάθεια ως θησαυρό».

Γύρω τους, τα παιδιά ύφαιναν σε μεγάλους πλωτούς αργαλειούς. Μερικά ήταν συγκεντρωμένα, με τη γλώσσα τους να βγαίνει έξω από την προσπάθεια. Άλλα γελούσαν όταν έβλεπαν ότι το νήμα τους είχε γλιστρήσει ή ότι ένα μοτίβο ήταν στραβό. Αλλά κανείς δε σταματούσε. Όλοι συνέχιζαν. Τα χαλιά που δημιουργούσαν ήταν γεμάτα χρώματα, εξογκώματα και μερικές φορές τρύπες, αλλά και εκπληκτικές εφευρέσεις: ένας ζιγκ-ζαγκ ήλιος, μια λέξη κεντημένη στραβά που σχημάτιζε μια αστεία νέα λέξη, ένα βουνό που ήταν όλο στριμμένο... αλλά μοναδικό.

Η Νίκος παρακολουθούσε ένα αγόρι που είχε ρίξει το κουβάρι του. Είχε πέσει κάτω, με όλα τα νήματα μπερδεμένα. Αντί να πανικοβληθεί, το αγόρι γέλασε και είπε: «Μοιάζει με ποτάμι! Θα φτιάξω ένα ρυάκι!» Και συνέχισε να υφαίνει με ενθουσιασμό.

«Βλέπεις», λέει ο Φίλιππος, «εδώ μαθαίνουμε ότι τα λάθη δεν είναι εμπόδιο, αλλά μια διαφορετική κατεύθυνση. Μερικές φορές καλύτερη».

Πλησίασαν έναν παλιό, κάπως εγκαταλελειμμένο αργαλειό. Τα νήματα ήταν θαμπά και μπερδεμένα, και μερικά φαινόταν σκισμένα. Ορισμένες περιοχές ήταν εντελώς άδειες.

«Είναι δικό σου», ψιθύρισε ο Φίλιππος. «Σταμάτησε τη μέρα που άρχισες να πιστεύεις ότι το να εξαπατάς τον εαυτό σου ήταν αποτυχία, όχι ένα βήμα».

Ο Νίκος ένωσε έναν κόμπο στο λαιμό του. Άπλωσε το χέρι του και άγγιξε τον αργαλειό. Εμφανίστηκε μια μικρή λάμψη. Και μετά μια άλλη, σε μια περιοχή που νόμιζε ότι είχε ξεχάσει.

«Θυμάσαι τη φορά που τόλμησες να σηκώσεις το χέρι σου για να ρωτήσεις «Δεν κατάλαβα»; Είναι αυτό το νήμα. Είναι δυνατό».

«Και αυτό», πρόσθεσε ο Φίλιππος, αγγίζοντας ένα πράσινο νήμα, «είναι όταν βοήθησες την ξαδέρφη σου να φτιάξει το παζλ της. Φοβόσουν ότι θα το έκανες λάθος, αλλά προσπάθησες. Και διασκέδασες».

Ο Νίκος κοίταξε για πολύ ώρα το έργο του. Δεν ήταν τέλειο. Αλλά ήταν δικό του. Και ήθελε να ξαναρχίσει από την αρχή.

Ο Φίλιππος οδήγησε τον Νίκο στην άκρη του Βασιλείου. Εκεί, μια κρεμαστή γέφυρα, φτιαγμένη από συνυφασμένα σύρματα και κόμπους, εκτεινόταν πάνω από ένα βαμβακερό κενό.

«Αυτή είναι η Γέφυρα του Τρεμάμενου Νήματος», είπε ο Φίλιππος. «Όποιος θέλει να φύγει με ένα νέο νήμα πρέπει να την περάσει. Αλλά πρόσεχε, αντανakλά τις σκέψεις σου. Αν αμφιβάλλεις, κουνιέται. Αν προχωρήσεις, σταθεροποιείται».

Ο Νίκος κοίταξε τα σύρματα. Μερικά ήταν λεπτά σαν μαλλιά, άλλα πιο στερεά. Έβαλε το ένα πόδι κάτω, μετά το άλλο. Η γέφυρα άρχισε να ταλαντεύεται απαλά. Καθώς προχωρούσε, οι λέξεις απέκτησαν μορφή γύρω του, υφασμένες στον αέρα σαν αιωρούμενες λωρίδες.

«Θα γελοιοποιηθείς». «Όλοι είναι καλύτεροι από σένα». «Δεν μπορείς να το κάνεις».

Αυτές τις φράσεις τις άκουγε στο κεφάλι του εδώ και χρόνια. Τον ακολουθούσαν σιωπηλά, σαν σκιές κολλημένες στα βήματά του.

«Μου λένε συνέχεια ότι θα αποτύχω!» φώναξε ο Νίκος, με δάκρυα στα μάτια.

«Τότε απάντησέ τους», μурμουρίσε ο Φίλιππος, καθισμένος σε μια καμάρα της γέφυρας. «Με νέα νήματα, υφασμένα από τα δικά σου λόγια».

Ο Νίκος έκλεισε τα μάτια του. Συγκεντρώθηκε. Και είπε δυνατά:

«Μπορώ να μάθω ακόμα κι αν κάνω λάθη». «Τα λάθη δεν είναι ντροπή, είναι ένα βήμα μπροστά». «Δεν είμαι τέλειος, αλλά είμαι γενναίος».

Με κάθε πρόταση, ένα νήμα της γέφυρας γινόταν πιο σταθερό. Χρώματα εμφανίστηκαν, σαν τα λόγια να δημιουργούσαν νέα υφαντά κάτω από τη βάση της.

Ξαφνικά, μια ριπή ανέμου. Δεν ήταν ένας συνηθισμένος άνεμος: ήταν η ριπή της ντροπής. Έφερε μαζί της πολύ συγκεκριμένες αναμνήσεις: την ημέρα που ο Νίκος είχε διαβάσει λάθος μπροστά σε όλη την τάξη και μερικοί μαθητές είχαν γελάσει. Την ημέρα που είχε πέσει από το ποδήλατό του και δύο μεγαλύτερα παιδιά κάτι είχαν ψιθυρίσει όταν τον κοίταξαν.

Ο Νίκος παραπάτησε. Η γέφυρα ταλαντεύτηκε απότομα.

«Θα πέσω!» φώναξε.

«Θυμήσου το νήμα σου!» είπε ο Φίλιππος. «Αυτό το νήμα γύρω από τον καρπό σου, είναι εκεί για να σε κρατάει σταθερό.»

Ο Νίκος πήρε μια βαθιά ανάσα. Έβαλε το χέρι του στο φανταστικό κόκκινο νήμα γύρω από τον καρπό του, αυτό που φορούσε στα όνειρά του. Τότε είπε:

«Έχω το δικαίωμα να φοβάμαι. Αλλά έχω και το δικαίωμα να προσπαθήσω.»

Ο άνεμος κόπασε. Η γέφυρα σταθεροποιήθηκε. Πυγολαμπίδες φωτός αιωρούνταν γύρω του, φωτίζοντας το τέλος του περάσματος. Ο Νίκος έκανε ένα τελευταίο βήμα. Βρισκόταν στην άλλη πλευρά.

«Μόλις διέσχισες τη γέφυρα που πολλοί ενήλικες δεν τολμούν να διασχίσουν», είπε ο Φίλιππος με σεβασμό.

Ο Νίκος ένιωσε μεγαλύτερος. Ισχυρότερος. Και πάνω απ' όλα, ελεύθερος να προσπαθήσει.

Στην άλλη πλευρά της γέφυρας, άνοιγε μια κοιλάδα. Ευρύχωρη, γαλήνια, λουσμένη σε χρυσό φως. Στο κέντρο της βρισκόταν μια τεράστια ξύλινη κατασκευή, σαν ένας γιγάντιος αργαλειός, με τα νήματά της να εκτείνονται μέχρι τον ουρανό.

«Αυτό είναι το μέρος της Μεγάλης Υφαντικής», εξήγησε ο Φίλιππος. «Εδώ μπορείς να αρχίσεις να αφηγείσαι την ιστορία σου. Μια ιστορία όπου κάθε προσπάθεια μετράει. Όπου τα λάθη είναι μέρος του σχεδίου.»

Γύρω από εκεί, άλλα παιδιά ήταν απασχολημένα με το πλέξιμο των δικών τους ιστών. Μερικοί ήταν φανταχτεροί, άλλοι ακόμα υπό κατασκευή, άλλοι επιδιορθωμένοι. Ένα κορίτσι είχε ράψει καρδιές εκεί όπου είχε αρχικά ζωγραφίσει αστραπές. Ένα αγόρι είχε μεταμορφώσει τους κόμπους του σε πολύχρωμες σπείρες.

Ο Φίλιππος οδήγησε τον Νίκο προς ένα άδειο πλαίσιο, που στεκόταν πάνω σε δύο μεγάλα ξύλινα πόδια. Ένα καλάθι γεμάτο με κουβάρια νήματα τον περίμενε δίπλα του: κόκκινα νήματα για θάρρος, μπλε νήματα για αποδοχή των λαθών και πράσινα νήματα για προσπάθειες, όσο μικρές κι αν είναι.

«Μπορείς να διαλέξεις όποια χρώματα θέλεις», λέει ο Φίλιππος. «Αλλά να ξέρεις ότι το πιο σημαντικό δεν είναι να είναι όμορφο. Είναι να είναι αληθινό».

Ο Νίκος δίστασε. Τότε πήρε ένα απαλό κίτρινο νήμα, λίγο τραχύ. Το πέρασε στη βελόνα και, με μια ελαφρώς ασταθή κίνηση, άρχισε την πρώτη του βελονιά. Το νήμα κόλλησε. Έπρεπε να το βγάλει και να ξαναρχίσει. Η πρώτη γραμμή ήταν στραβή.

Κοίταξε πάνω, λίγο ανήσυχος. Αλλά κανείς δε γελούσε. Ο Φίλιππος του έκλεισε το μάτι.

«Κοίτα καλά. Ξεκίνησες».

Έτσι, ο Νίκος συνέχισε. Μετά διάλεξε ένα γαλάζιο νήμα, που συμβόλιζε μια ανάμνηση: τη φορά που είχε βοηθήσει τη μικρή του αδελφή να δέσει τα κορδόνια της, παρόλο που φοβόταν μήπως το έκανε λάθος. Μετά ένα πορτοκαλί νήμα, για τη μέρα που τόλμησε να ανέβει λίγο πιο ψηλά στο δέντρο του κήπου.

Κάθε νήμα γινόταν μια ανάμνηση, μια διακριτική νίκη. Και όταν έκανε κάποιος λάθος, όταν έλειπε μια βελονιά ή έσπαγε ένα νήμα, ο Φίλιππος του έδειχνε πώς να το ξαναπιάσει, πώς να το δέσει διαφορετικά, πώς να κάνει έναν νέο κόμπο, ένα καινούριο σχήμα.

Σιγά-σιγά, ο Νίκος είδε ένα τοπίο να παίρνει μορφή στον καμβά του. Υπήρχε ένα ελικοειδές ποτάμι, όπως η πορεία της μάθησής του. Βουνά με ξεφτισμένες κορυφές, όπως οι φόβοι που είχε αντιμετωπίσει. Και ένας στριμμένος αλλά λαμπερός ήλιος με μια κόκκινη καρδιά στο κέντρο του.

«Αυτή είναι η ιστορία μου;» ρώτησε.

«Είναι η ιστορία σου που γράφεται», απάντησε ο Φίλιππος. «Και είναι μόνο η αρχή».

Ο Νίκος έμεινε εκεί για πολύ ώρα. Θα ήθελε να υφαινει όλη τη νύχτα. Αλλά ο ουρανός είχε ήδη αρχίσει να αλλάζει.

«Είναι ώρα να πάμε σπíti», είπε ο Φίλιππος. «Αλλά μην ξεχνάς: τώρα φοράς ένα κόκκινο νήμα στον καρπό σου. Δε θα σε αφήσει ποτέ. Είναι το νήμα του θάρρους σου».

Το πρωί, το φως της ημέρας πέρασε μέσα από τις κουρτίνες. Ο Νίκος άνοιξε αργά τα μάτια του. Για μια στιγμή, αναρωτήθηκε αν όλα αυτά ήταν ένα όνειρο. Το χρυσό νήμα, ο Φίλιππος, τα παιδιά που ύφαιναν... Άραγε τα είχε φανταστεί όλα;

Αλλά καθώς τεντωνόταν, ένιωσε ένα ελαφρύ γαργάλημα γύρω από τον καρπό του. Κοίταξε κάτω. Δεν έβλεπε τίποτα... και όμως ένιωθε κάτι. Σαν μια

απαλή ζεστασιά, ένα αόρατο νήμα, ακριβώς εκεί, που χτυπούσε σαν καρδιά πάνω στο δέρμα του.

Καθώς κατέβαινε για πρωινό, πέρασε μπροστά από τον καθρέφτη. Σταμάτησε. Ήταν κάπως διαφορετικός. Δεν ήταν ψηλότερος, ούτε πιο δυνατός. Αλλά οι ώμοι του ήταν λίγο πιο όρθιοι. Και τα μάτια του, λίγο πιο λαμπερά.

Στο σχολείο εκείνη την ημέρα, ο δάσκαλος ρώτησε:

«Ποιος θέλει να έρθει στον πίνακα για να λύσει αυτό το πρόβλημα;»

Ο Νίκος ένιωσε στο στομάχι του έναν κόμπο, από συνήθεια. Αλλά αυτή τη φορά, έβαλε διακριτικά το χέρι του στον καρπό του. Το κόκκινο νήμα... ήταν εκεί. Αόρατο, αλλά πολύ πραγματικό.

Σήκωσε το χέρι του. Όχι ψηλά. Όχι απότομα. Αλλά το σήκωσε. Πλησίασε στον πίνακα. Η καρδιά του χτυπούσε γρήγορα. Υπολόγισε λάθος. Ένιωσε τα μάγουλά του να ζεσταίνονται. Άκουσε ένα μουρμουρητό. Αλλά πήρε μια ανάσα. Διόρθωσε. Και τελείωσε.

Η δασκάλα χαμογέλασε. Δεν έκανε κανένα σχόλιο. Σημείωσε κάτι άλλο στον πίνακα. Αλλά για τον Νίκο, ήταν μια τεράστια στιγμή. Είχε πάει στον πίνακα. Είχε μείνει όρθιος. Και είχε τελειώσει παρά το λάθος.

Εκείνο το απόγευμα, στο πάρκο, ανέβηκε στο ποδήλατό του. Έκανε πηδάλιο λίγο πιο γρήγορα. Άφησε το τιμόνι για ένα δευτερόλεπτο, μόνο μία φορά. Γέλασε. Δεν ήταν πια παγωμένος.

Και εκείνο το βράδυ, στο ημερολόγιό του, έγραψε μια πρόταση στην κορυφή της σελίδας:

«Σήμερα, τόλμησα. Και ακόμα κι αν δεν ήταν τέλειο... ήταν εγώ».

Το νήμα του Νίκου δεν ήταν πια σπασμένο.

Ήταν ατελές, αλλά ζωντανό, πολύχρωμο, υφασμένο από προσπάθειες, πτώσεις και ανακάμψεις.

Και αυτό είναι το πιο όμορφο ύφασμα.

Και τώρα, όταν διστάζει να ανέβει στο ποδήλατό του, να δοκιμάσει ένα νέο παιχνίδι ή να πει «δεν ξέρω», αισθάνεται το μικρό κόκκινο νήμα γύρω από τον καρπό του... και θυμάται: έχω το δικαίωμα να προσπαθήσει.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

léargas

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΧΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΧΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.